

Володимир ШАПОВАЛ

голова Центральної виборчої комісії України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, (м. Київ)

Ключові слова: державне управління, державно-управлінські кадри, Національна академія державного управління при Президентові України.

У статті аналізується розвиток освітньої та наукової галузей «Державне управління», розкривається їхнє значення і для підготовки державно-управлінських кадрів, і для наукового супроводу відповідного виду діяльності. Аналізується суспільна значущість циклу праці «Теоретико-методологічне обґрунтування та практичне впровадження системи підготовки фахівців в освітній і науковій галузях «Державне управління».

УДК 378.091.12-057.34:35.08

**ПІДГОТОВКА
ФАХІВЦІВ
У НАУКОВІЙ
ТА ОСВІТНІЙ
ГАЛУЗЯХ
ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ
ЯК ЧИННИК
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ**

© Шаповал В., 2013

роблема управління суспільними процесами традиційно належить до предметних меж юридичних, філософських, політичних, соціологічних та економічних наук, що формує імперативи запровадження спеціальної підготовки кадрів для такого соціально-економічного виду діяльності, як «Державне управління».

Необхідність з'ясування особливостей управління державою пов'язана з динамічними процесами державотворення на сучасному етапі, зокрема у тих країнах, де відбувається утвердження нових суспільно-економічних відносин.

Специфіка державного управління, порівняно з іншими видами соціального управління, наприклад з управлінням виробництвом, визначається унікальністю об'єкта, яким є суспільство загалом, значним масштабом і складністю, монополією на визначення норм права, значним впливом політичних чинників на рішення органів управління.

З огляду на це, абсолютно логічним виглядає виокремлення та розвиток освітньої і наукової галузей «Державне управ-

ління», які є практично орієнтованими галузями знань і для підготовки державно-управлінських кадрів, включно з підготовкою кадрів вищої кваліфікації, і для наукового супроводу розвитку інституту і соціально-економічного виду діяльності «Державне управління».

Для освітньої та наукової галузей «Державне управління» характерними є їхнє системне поєднання з практикою, міждисциплінарний підхід, що базується на інтеграції знань інших наукових галузей і вплив проблематики державного управління на їхній розвиток. Водночас, формуються імперативи теоретико-методологічного обґрунтування розвитку зазначених галузей, визначення й актуалізації їхньої проблематики.

У цьому контексті привертає увагу цикл праць під назвою «Теоретико-методологічне обґрунтування та практичне впровадження системи підготовки фахівців в освітній і науковій галузях «Державне управління», авторський колектив якого (Ю. Ковбасюк, В. Гошовська, В. Загорський, В. Князєв, В. Луговий, М. Панчук, О. Поважний, І. Розпугтенко, О. Якубовський) висунуто Національною академією державного управління при Президенті України на здобуття Державної премії України в галузі освіти 2013 року («Урядовий кур'єр» від 27 березня 2013 р. № 57).

Метою циклу праць, ініційованого у Національній академії державного управління при Президенті України (далі – Національна академія), визначено забезпечення ефективного функціонування та розвитку інституту і виду соціально-економічної діяльності «Державне управління», що має бути досягнуто через запровадження системи підготовки фахівців в освітній і науковій галузях державного управління.

Державна і суспільна значущість проблеми зумовлена визначальною роллю інституту державного управління як чинника державотворення, суспільного та соціально-економічного прогресу в кожній країні світу, а за умов глобалізації – також чинника світового розвитку. Тому держав-

не управління заслуговує на увагу міжнародного співтовариства, свідченням чого є створення в системі робочих органів ООН Комітету експертів з питань державного управління.

Масштабність проблеми усвідомлюється за кількісним виміром організаційно-структурного складника державного управління, який станом на 1 січня 2012 р., після адміністративної реформи 2011 р., містив 75 центральних органів державної влади, Раду міністрів АРК, 488 районних державних адміністрацій, державні адміністрації в містах Києві та Севастополі, 24 обласні державні адміністрації, 24 обласні ради, 488 районних рад, 80 районних рад у містах, 456 міських рад та 784 селищні ради, 10278 сільських рад, а також понад 5,5 тис. державних і комунальних підприємств, установ і організацій із загальною кількістю працівників понад 380 тис. Державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, керівники державних та комунальних підприємств разом становлять потенційний контингент навчання і підвищення кваліфікації в освітній галузі «Державне управління».

У циклі праць, про який ідеться, визначено багатомірні предметну, об'єктну та проблемну сфери теорії і методології державного управління, а також розроблено та розвинено релевантні системно інтегровані теоретико-методологічні підходи наукових досліджень та практичного розв'язання проблем державного управління. Теоретико-методологічний доробок авторського колективу провідних учених забезпечив координацію пріоритетних напрямів науково-дослідної роботи в науковій галузі «Державне управління», сприяв оптимізації функціонування науково-дослідних структур. Особливо важливим результатом наукових досліджень у рамках циклу праць є зародження, становлення і повноцінна діяльність наукової школи галузі «Державне управління». Мається на увазі створення Національної академії державного управління при Президенті України як головного державного вищого навчального закла-

ду в загальнонаціональній системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, а також створення регіональних інститутів державного управління у Дніпропетровську, Львові, Одесі, Харкові. Створення такого загальнонаціонального освітньо-наукового комплексу з державного управління дало можливість запровадити практику системних досліджень із питань державного управління на замовлення органів державної влади й органів місцевого самоврядування, допомогло у реалізації результатів наукових досліджень і рекомендацій.

Позитивний вплив циклу праць на суспільний прогрес полягає також у тому, що він заклав теоретико-методологічні основи становлення та розбудови державного управління в Україні як виду соціально-економічної діяльності, що має складну багатовимірну системну структуру. У циклі праць ґрунтовно досліджено чинники розбудови інституту державного управління в Україні, які полягають, насамперед, у концентрації інтелектуального капіталу в науковій та освітній галузях державного управління як рушійної сили розвитку.

Методологічне та практичне значення результатів розгляданого тут циклу праць полягає у розкритті й характеристиці особливостей взаємодії системи державного управління з економічною у трансформаційний період. А внутрішній логічний взаємозв'язок циклу праць у ланцюжку «наука–освіта–практика» надає розробці системної повноти та узгодженості як видатної наукової праці, що сприяє суспільному розвитку.

Проаналізований у циклі праць прогресивний світовий та вітчизняний досвід розбудови ефективної системи державного управління підтвердив необхідність активізації людського фактора, застосування сучасних соціальних, управлінських технологій та раціонального використання механізмів державного управління. Це досягається відповідно до їхнього генерування в науковій та освітній галузях державно-

го управління. Саме з таких позицій у циклі праць доведено необхідність становлення взаємопов'язаних освітньої та наукової галузей державного управління і впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес підготовки фахівців у галузі знань «Державне управління».

Пріоритетний характер, інноваційні ознаки та значущість циклу праць підтверджуються практикою впровадження їхніх результатів, а саме теоретико-методологічним забезпеченням процесів централізації та децентралізації, наданням процесові державного управління в Україні стратегічного характеру і відповідності європейським стандартам.

Актуальність напрямів наукових досліджень, виконаних у циклі праць, зумовлено нагальною потребою розв'язати у стислий історичний перехідний період суспільного реформування в Україні проблему створення інституту державного управління, забезпечити його ефективне функціонування та розвиток як визначального чинника державотворення і соціального прогресу.

В освітній галузі «Державне управління» ефективно функціонує система професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації управлінських кадрів для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, до якої, окрім Національної академії та чотирьох її регіональних інститутів державного управління, залучено 42 провідні вищі навчальні заклади України, розгорнуто мережу з 23 регіональних центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій.

На теоретико-методологічному підґрунті циклу праць запроваджено механізм ліцензування та акредитації цих навчальних закладів.

Результатом запровадження підготовки фахівців в освітній галузі «Державне управління» за період з 1996 по 2012 р. для сфери державного управління і місцевого самоврядування підготовлено понад

31 тис. магістрів, при цьому Національною академією разом з її регіональними інститутами – 19 тис. магістрів, що становить 61 % від загальної кількості фахівців у цій галузі знань.

Результатом становлення наукової галузі «Державне управління» станом на 1 січня 2013 р. є функціонування 12-ти Спеціалізованих учених рад, на яких захищено 1267 дисертацій на здобуття наукових ступенів з державного управління, зокрема 197 докторських та 1070 кандидатських. У них досліджено актуальні проблеми системи державного управління та місцевого самоврядування і надано конкретні пропозиції щодо їх розв'язання.

У циклі праць розроблено категорійно-понятійний апарат для застосування в наукових дослідженнях і використання у практиці державного управління, зокрема для застосування в законопроектній діяльності у сфері державної політики та держав-

ного управління, а також у тезаурусах до навчально-методичних матеріалів у галузі знань «Державне управління».

Методологічні підходи до розв'язання проблем державного управління і місцевого самоврядування, а також категорійно-понятійний апарат, що розроблені авторським колективом у циклі праць, висвітлено у фундаментальному виданні – Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011.

Враховуючи високий теоретико-методологічний рівень, а також суспільну значущість циклу праць «Теоретико-методологічне обґрунтування та практичне впровадження системи підготовки фахівців в освітній і науковій галузях «Державне управління», вважаю, що його авторський колектив заслуговує на присудження Державної премії України в галузі освіти 2013 року.

МАТЕМАТИКА В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ
ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74326
ЛОГАРИФМІЧНІ РІВНЯННЯ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СТАРШІЙ ШКОЛІ
ШКІЛЬНА ОСВІТА У ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
ПЕРЕДПЛАТІТЬ НА 2013 РІК!

Науково-методичний журнал
Грунтовно висвітлюються питання з методики і досвіду математичної освіти, проблеми профільного навчання, друкуються завдання математичних олімпіад, сторінки історії науки
Щомісячник. Передплатна ціна на I півріччя – 175,50 грн

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74326
Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора наук (галузь «Педагогічні науки»)